

RIIGIKANTSELEI

EKA

Valitsusportaali veebide avalehtede toimetamise JUHENDMATERJAL

22. oktoober 2018

Sisukord

Sisutoimetajale.....	3
0 taseme menüü toimetamine	4
I ja II taseme menüüpunktide toimetamine.....	5
Fookusteemade plokk. Teemapiltide seksiooni toimetamine.....	6
Fookusteemade plokk. Kiirelt kätte linkide toimetamine	7
Baasinfo ploki toimetamine	8
Kaasamise infoploki toimetamine	9
Avalehe jaluse toimetamine.....	10

Sisutoimetajale

Käesoleva juhendi eesmärgiks oli valitsusportaali veebilahendust kasutavate valitsusasutuste veebitoimetajatele meelde tuletada avalehe sekstioonide toimetamise peamisi võtteid. Meeldetuletus on vajalik, kuna esilehe toimetamine ei ole igapäevane tegevus ning ka mitmed sisutoimetajad on vahetunud. Lisaks on asutuste veebilehtede vaated aja jooksul teisenenud ning ühtse visuaalse valitsuskommunikatsiooni tagamiseks tuleb avalehti korrastada.

Juhises on järjestatud kasutajaliidese tegevused sisu loomiseks või muutmiseks. Igat sekstiooni ilmestab lühike sisuline ülevaade ning kehtivate reeglite ja kokkulepete selgitus.

Juhendmaterjal on koostatud 22. oktoobril 2018. a Riigikantselei poolt korraldatud valitsusportaali veebide avalehtede toimetamise praktikumis räägitu põhjal.

Küsimuste tekkimisel võite alati kontakteeruda Gerdi (sisuinfo küsimused, 693 5683) või Ardo (tehnilised küsimused, 693 5895).

0 taseme menüü toimetamine

REEGEL:

0-taseme menüü on kõigil valitsusportaali lahendust kasutavatel lehtedel sama. Menüüribas on lingina viited valitsuse, riigikantselei ja ministeeriumide veebilehetele ning eesti.ee veebile. Ministeeriumid ja nende rakendusasutused võivad lisada menüüpunkti „Valitsemisala“ lingi „Ministeeriumid“ järele. Keelevalik: eesti, inglise ja vene. Otsinguväli.

TÄHELEPANEKUD:

- Lingiloendis tuleb tagada korrektne järjestus. Näiteks ei tohi Maaeluministeerium paikned peale Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi.
- Korrektset peab olema märgistatud menüülingi aktiivsus (olen veebilehel – link sinine, ei ole veebilehel – link valge, liigun lingile – link kollane).

Menüüseksiooni toimetamiseks vali Drupali haldusmenüüst: **Struktuur -> Menüüd -> Web portal**

Uue menüüpunkti lisamisel („+ Lisa link“) või muutmisel tuleb täita järgnevad väljad:

- Menüüviite pealkiri – menüüpunkti nimetus.
- Tee – veebilehe aadress, mida menüülink avab (NB! Kui tegemist on esimesel tasemel oleva viitega, siis välja kohustuslikkuse tõttu võib sinna lisada nt. asutuse veebilehe enda aadress).
- Määra menüülink staatusesse „**Lubatud**“.
- „Vanemlink“ määrang:
 - „<Web portal>“ kui menüülink kuvatakse avalehele (nt. **ministeeriumid**).
 - Kui menüülink kirjeldatakse 0-taseme menüü hierarhias allpool (nt. **Justiitsministeeriumi** vanemlingi määranguks on **Ministeeriumid**)
- „Keel“ määrang sätestab lisatava menüüpunkti keelilise kuuluvuse.
- „Menu link attributes“ seksiooni täiendavad määrangud:
 - Avalehel kuvatava taseme **menüüpunkti aktiivseks märkimine** toimub väljalt „Classes“, millesse tuleb sisestada tekst „**active**“.
 - Väli „**target**“ määratleb lingilt avaneva veebilehe aadressi käitumise (nt. veebilehitseja samas või uues aknas).

Olemasolevate menüülinkide toimetamine toimub vastava menüüpunkti juurest „**muuda**“ nupust. Menüüpunktide (nt **ministeeriumite linkide**) järjestuse ja hierarhilise kuuluvuse muutmine on mugavalt teostatav hiirega „lohistamisel“ või väärtuspunkte muutes.

I ja II taseme menüüpunktide toimetamine

REEGEL:

I-taseme menüü on kõigil valitsusportaali lehtedel sama kuni sinise eraldusjoonega. Joonetagune link on mõeldud nõrke nägemise kommunikatsioonile ning see võib erineda. I-taseme menüüpunktid peavad jagunema alati kahele reale.

II taseme menüü on koostatud asutuse vajadusi ja eripärasid silmas pidades. Esimeses taseme menüüpunkt ja sellelt hüpikaknas avanev teise taseme menüü on teineteisega lahutamatu seotud.

TÄHELEPANEKUD:

- I-taseme menüüpunkti tekst peab paiknema kahel real.
- Riigikantselei ja ministriumite veebilehtede I-taseme menüüs peab olema link „Kaasamine, osalemine“

I ja II taseme menüüde haldus toimub sisutüübi põhisel

- Menüü loomine Drupali haldusmenüüs: **Sisu -> Lisa sisu -> 1st level menuitem / 2nd level menu**.
- Menüü muutmine Drupali haldusmenüüs: **Sisu**. Sisu üldvaates tuleb väljalt „Type“ rakendada tingimust „**1st level menuitem / 2nd level menu**“.

Menüüpunkti loomisel tuleb täita järgnevad väljad:

- Title – sisutüübi pealkiri (kuvatakse sisutoimetaja vaates).
- Keel – EST, ENG, RUS. Varasema kokkuleppe kohaselt on I ja II menüüstruktuurid ja sisu veebilehe keelevalikutest erinevad, mistõttu tuleb sisu luua iga keele jaoks eraldi.
- Body – tekstiredaktori sekstioon, milles toimub II taseme e. **hüpikakna** sisu loomine.
 - Eeldefineeritud II taseme sisu lisamiseks tuleb reaktori tööriistaribalt valida nupp „**Templates**“.
 - Templiitide nimekirjast tuleb valida „**Level 2 menu type 1**“ ning teha sellesse vajalikud sisulisi muudatused.

Loodud sisu **määratlemiseks I taseme menüüpunktina** veebilehe avalehele tuleb jätkata järgnevate väljade täitmist:

- Menüü sätted
 - Menüülink märkeruudu täitmine seob sisu avalehe menüüsse
 - Vanemelement määranguks tuleb valida „**<Peamenüü>**“
 - Kaal määrang võimaldab määrata menüülingi paiknemise järjekorda teiste menüüpunktide suhtes.
 - Classes väljale tuleb kirjutada väärtus „**has separator**“ tingimusel, kui soovetakse kuvada avalikus vaates vertikaalset sinist eraldusjoont menüüpunkti ees.

Menüü korrektseks kuvamiseks mobiilsetes seadmetes tuleb menüü uuesti koostada Drupali haldusmenüüs: **Struktuur -> Menüüd -> main menu**. Vaates tuleb lisada igale I menüüpunktile lisada II taseme viide (vaates kuvatakse menüüd hierarhiliselt liigendatuna).

Fookusteemade plokk. Teemapiltide sektsiooni toimetamine

REEGEL:

Teemapiltidega tõstetakse esile üldjuhul lühemaajalisi kuid siiski väga olulisi fookusteemasid. Teemapildilahendus võimaldab lisaks visuaalsele sõnumile edastada ka ühelauselist selgitust (väga oluline!) ning infokast lõppeb alati veebilingiga sisuartiklile või kampaanialehele.

TÄHELEPANEKUD:

- Kasutatavate teemapiltide lõikeraamid peavad erinema üksteisest.
- Teemapiltide kujunduses kasutatakse teemaga seonduvat fotot ikoonilise lõikeraamiga. Kujunduses üldjuhul logo ei kasutata.
- Veebilehel peab olema alati paarisarv teemalehti.
- Teemapiltide lõikeraamide ristkasutus on väga teretulnud. Teemapiltide lõikeraame leiab Riigikantselei pilvest.

Tähtsate teemade haldus toimub sisutüübi põhisel.

- Tähtsate teemade loomine Drupali haldusmenüüs: **Sisu -> Lisa sisu -> „Important Topics“**.
- Muutmine Drupali haldusmenüü **Sisu**. Sisu üldvaates tuleb väljalt „Type“ rakendada tingimust **„Important Topics“**, valida muudetav teemapilt ja rakendada käsklust **„Muuda“**.

Teemapildi loomisel tuleb täita järgnevad väljad:

- Title – välja info kuvatakse teemapildi pealkirjana
- Body – väljale lisatakse lühike sisu koos pöörduslingiga teemaartiklile
- „Autorluse teave“ menüüpunkti väljalt **„KIRJUTAMISE KUUPÄEV“** saab määratleda teemakastide järjestust (süsteem kuvab teemakastid kuupäeva järjestuses vanimast noorimani).

Teemapildi loomiseks tõlkelehel tuleb teemapildi toimetamise aknas valida vaate paremalt ülaservast nupp **„Tõlge“**. Vastava keele sisu muutmiseks tuleb valida nupp **„Tõlgi“** ja täita vajalikud väljad uuesti.

Fookusteemade plokk. Kiirelt kätte linkide toimetamine

REEGEL:

Kiirelt kätte lingikoguga tõstetakse esile üldjuhul pikemaajalisi fookusteemasid. Lingikogu koondab veebilehe kõige enam külastatavate sisuartiklite linke (mis muidu ei oleks avalehel nähtavad) ning lingiviiteid veebilehe välistele infosüsteemidele ja andekogudele.

TÄHELEPANEKUD:

- Lingikogu ei tohi olla lühem ega pikem kõrvalpaiknevast teemapildi kõrgusest.
- Lingikogu peab olema rühmitatud loogiliselt, st samasisuline või –tüüpi info koos ning eraldatud ülejäänust.
- Lingikogus ei tohi olla dubleeriv link avalehel mujal paiknevale lingile (näiteks kontaktid, Eesti Vabariik 100 jne).

Kiirelt kätte linkide toimetamine toimub Drupal haldusmenüüs: **Struktuur -> Plokid**.

- Avanenud vaates tuleb valida ploki „**Important Topics: Links**“ järel nupp „**seadista**“. Seadistusrežiimis kuvatav redaktori tööriist võimaldab linkide toimetamist **ENG** lehele.
- Kuna sisu on algselt loodud inglise keeles, siis teiste keelte sisu toimetamiseks tuleb valida vaate paremalt ülaservast nupp „**Tõlge**“.
- Vastava keele sisu muutmiseks tuleb valida nupp „**Tõlgi**“ (NB! EST ja RUS sisu toimetamine on html koodi režiimis).

Baasinfo ploki toimetamine

REEGEL:

Infoploki sisu muutub vähe või automatiseeritult. Plokkides on eesmärgipärane lühidalt lahti seletada asutuse olemus (ülesanded jms), tutvustada asutuse juhti ning valitsemisala. Võimalusel kuvatakse esimeses tulbas asutuse eelinfo ja viimases tulbas videote ja fotode voog. Vajadusel võib kuvada ka e-teenuste, sagedasti külastatavate andmebaaside ja registrite ning alusdokumentide lingid.

TÄHELEPANEKUD:

- Ei tohi kasutada muud, so 1 või 50:50 jaotust!
- Rohke info rühmitamisel on võimalik koondada samasisulist või –tüübilist infot ploki siseselt või kihtidena!
- Erinevates plokkides asuvate tekstide mahtude erinevus võib olla max 3 rida.

Infoploki sisu toimetamine toimub Drupali haldusmenüüs: **Struktuur -> Plokid**.

Avanenud vaatesse on vaikimisi eeldefineeritud 1/3 jaotusega infotulbad:

„Live press briefings“
„View: Galleries: Frontpage gallery list“
„Action Block: HTML template "Prime minister"“
„Action Block: HTML template "3 tabs"“

- Infotulba avalehele **kuvamine** või **mittekuvamine** määratakse veeru „Regioon“ väärtuse põhjal vastavalt „**Sisu**“ või „**Puudub**“.
- Seadistusrežiimis kuvatav redaktori tööriist võimaldab infotulba toimetamist vaid **ENG** lehele.
- Kuna sisu on algselt loodud inglise keeles, siis teiste keelte sisu toimetamiseks tuleb valida vaate paremalt ülaserivas nupp „**Tõlge**“
- Vastava keele sisu muutmiseks tuleb valida nupp „**Tõlgi**“ (NB! EST ja RUS sisu toimetamine on html koodi režiimis).

Kaasamise infoploki toimetamine

REEGEL:

Veebilehe avalehe jalusele eelnev infoplokk on „Kaasamine ja osalemine“. Ploki eesmärgiks muuta riigivalitsemine läbipaistvamaks ning pakkuda veebilehe külastajale otseselt infot kaasamise ning kursisoleku võimaluste kohta.

Kaasamise ja osalemise ploki kujundus on kõikidel valitsusportaali avalehtedel identne.

TÄHELEPANEKUD:

- Rakendusasutused peaksid kaasamise infoploki samuti oma veebilehele lisama.

Infoploki sisu toimetamine toimub Drupali haldusmenüüs: **Struktuur -> Plokid**.

- Avanenud vaates tuleb valida ploki „**Join In**“ järel nupp „**seadista**“
- Esialgse menüüploki sisu ennistamiseks tuleb redaktori sektsiooni tööriistaribalt valida nupp „**Templates**“ (mallid). Mallide nimekirjast tuleb valida „**Join the discussion**“ **block**“ ning teha sellesse sisulisi muudatusi.
- Kuna sisu on algselt loodud inglise keeles, siis teiste keelte sisu toimetamiseks tuleb valida vaate paremalt ülal servas nupp „**Tõlge**“
- Vastava keele sisu muutmiseks tuleb valida nupp „**Tõlgi**“ (NB! EST ja RUS sisu toimetamine on html koodi režiimis).

Avalehe jaluse toimetamine

REEGEL:

Avalehe jaluses on tavapäraselt toodud asutuse kontaktandmed ning lingid asutuse sotsiaalmeediakanalitele (ikoonidega). Erandina Vabariigi Valitsuse veebilehel ei ole jaluses näidatud kontaktandmeid.

TÄHELEPANEKUD:

- Jalusesse sisestatud kontaktinfo hulk peab optimaalselt täita ära selleks varutud pinna.
- Jaluses ei kuvata kodulehe struktuuri!
- Lehe jaluse sisu peab olema visuaalselt tasakaalus.

Jaluse sektsiooni sisu toimetamine toimub Drupal haldusmenüüs: **Struktuur -> Plokid**.

Sisutulpad: Ploki nimetus „**Simple Columns**“

- Sisutulpade avalehe jalusesse **kuvamine** või **mittekuvamine** määratakse veeru „Region“ väärtuse põhjal vastavalt „**Jalus**“ või „**Puudub**“.
- Sisu toimetamine toimub Drupali menüüst **Struktuur -> Simple Columns**.

Jaluse sotsiaalmeedia nupud: Ploki nimetus „**Footer links**“

- Sotsiaalmeedia nuppude avalehe jalusesse **kuvamine** või **mittekuvamine** määratakse veeru „Region“ väärtuse põhjal vastavalt „**Jalus**“ või „**Puudub**“.
- Sotsiaalmeedia nuppude muutmiseks tuleb valida ploki „**Footer links**“ järel nupp „**seadista**“.
 - Esialgsete linkide ennistamiseks tuleb redaktori tööriistaribalt valida nupp „**Templates**“ (mallid).
 - Mallide nimekirjast tuleb valida „**Footer**“ ning teha sellesse sisulisi muudatusi.
- Kuna sisu on algselt loodud inglise keeles, siis teiste keelte sisu toimetamiseks tuleks vaate paremalt ülal servas nupp „**Tõlge**“
- Vastava keele sisu muutmiseks tuleb valida nupp „**Tõlgi**“ (NB: EST ja RUS sisu toimetamine on html koodi režiimis)